



Message for World Theatre Day 2019

27 March 2019

Turkish translation

2019 DÜNYA TİYATRO GÜNÜ ULUSLARARASI BİLDİRİSİ

Carlos Celdrán, Küba

yönetmen, oyun yazarı, tiyatro eğitimcisi, akademisyen

Ben tiyatroya daha gözümü açmadan ustalarım oradaydılar. Kendi yaşamlarının kalıntıları üzerinde kendi evlerini ve şiirsel yaklaşımlarını inşa etmişlerdi. Pek çoğu bilinmez veya belleklerimizde nadiren düşer isimleri: Onlar sessizlikten yola çıkarak, prova salonlarının alçakgönüllü dinginliğinde ve tıklım tıklım dolu tiyatrolarda çalıştılar. Yıllarca çalışıp olağanüstü işler başardıktan sonra, önce bu mekânlardan yavaş yavaş silindiler, ardından da yitip gittiler. Benim yazgımın da onların ayak izlerinden ilerlemek olduğunu anladığımda, onların eşsiz ve yürek burkan geleneğinin mirasçısı olduğumu da idrak ettim: yeniden üretilmesi olanaksız anların saydamlığına erişmekten başka bir umut beslemeden şimdide yaşamak. Bir tiyatronun gölgesinde, gerçeği ortaya çıkaran bir sözün, bir jestin sahiciliğinden başka bir koruma olmadan, öteki ile bir anlık buluşmak.

Benim tiyatromun ana vatani, kentimin en çeşitli semtlerinden bize eşlik etmek ve birkaç saati, birkaç dakikayı bizlerle paylaşmak için her akşam tiyatrolarımıza gelen seyircilerle buluşma anlarıdır. Benim yaşamım ben olmaktan, kendim için acı çekmekten çıktığım, tiyatro eğiliminin manasını anlayarak yeniden doğduğum o benzersiz anlarla inşa ediliyor: O mana, projektörlerin ışığı altında söylenenlerin ve yapılanların sahici olduğu, içimizdeki en derin ve en kişisel parçayı yansıttığı gelip geçici anların saf hakikatini yaşamaktır. Benim ve aktörlerimin tiyatrosunun ana vatani, masklarımızı, süslü sözleri, olduğumuz kişi olmaktan duyduğumuz korkuyu soyduğumuz ve karanlıkta el ele tuttuğumuz o anlardan dokunmuş bir ülkedir.

Tiyatro geleneği yataydır. Hiç kimse dünyanın tiyatro merkezinin herhangi bir kentte, herhangi ayrıcalıklı bir binada bulunduğunu ileri süremez. Benim algıladığım şekliyle tiyatro, onu yapanların yaşamlarını ve bu sanatı tek bir birleştirici davranış içinde harman eden gözle görünmez bir coğrafyada yayılır. Her tiyatro ustası taklidi olanaksız feraset ve güzellik anlarını mezara götürür, her biri aynı biçimde silinir gider, onları koruyacak ve yüceltecek başka bir üstünlükleri yoktur. Tiyatro ustaları, işimizin kökü olan řu gerçek dışında hiçbir takdir biçiminin geçerli olmadığını bilirler: eğreti bir kırılmalığın bağrında hakikat, çokanlamlılık, güç, özgürlük anları yaratmak. Bunlardan geriye, yaptıkları hakkında silik bir fikir veren haberler, fotoğraflar veya video kayıtları dışında hiçbir şey kalmaz. Ama o anların ne başka bir dile aktarılabilceğini ne de başka bir yerde bulunabileceğini, paylaşılan bu hakikati bulmanın bir yaşam deneyimi olduğunu, hayatın kendisinden daha duru, anlaşılır birkaç saniye oluşturduğunu idrak eden seyircinin verdiği sessiz yanıtlar o kayıtlarda eksiktir.

Tiyatronun kendi başına bir ülke, dünyayı kaplayan uçsuz bucaksız bir diyar olduğunu anladığımda, içimde doğan karar aynı zamanda bir kurtuluştu: Bulunduğun yerden uzaklaşmaya, koşturmaya hatta yer değiştirmeye hiç gerek yok. Seyirci senin var olduğun yeredir. İhtiyaç duyduğun arkadaşların yanında. Orada, evinin dışında, içine nüfuz edilemez, ışık geçirmez gündelik gerçek bulunuyor. Dış görünüşteki bu hareketsizlik üzerinde çalış ki en büyük seyahate çık, Odysseia'ya, Argonotlar'ın yolculuğuna yeniden başla. Senin dünya gerçekliğini durmadan yoğunlaştırıp sağlamlaştırırken, yerinden kıpırdamayan seyyah ol. Senin seyahatin anlara, benzerleriyle buluşmaya yöneliyor. Senin seyahatin onlara, onların gönüllerine, onların öznelliklerine yöneliyor. Onların içinde, duygularında, uyandırdığın ve bir araya topladığın hatıralarında çıkılan bir yolculuk. Seyahatin baş döndürücü, hiç kimse boyutlarını ölçemez veya onu susturamaz. Kimse onun gerçek değerini de biçemez, bu senin halkının imgeleminde çıkılan bir seyahattir, en uzaktaki toprağa, seyircilerinin yurttaşlık bilincine, insani ve etik bilincine ekilen bir tohumdur. Ben de sürekli kendi evimde, benimkilerle birlikte, bir dinginlik görüntüsü içinde gece gündüz çalışarak, hiç yerimden kıpırdamıyorum çünkü hız ve ayağına çabukluğun sırrına vakıfım.

Çeviren: Ali Bertay (oyun yazarı, editör, çevirmen)